

Optimal brug af antibiotika

Behandlingsvejledning

Optimal brug af antibiotika

Korrekt anvendelse af antibiotika er en forudsætning for et godt behandlingsresultat. Samtidig er det helt afgørende for at undgå resistensudvikling at opretholde en høj grad af fødevarerikkerhed. I det følgende angives nogle retningslinjer.

Mastitis

Mild mastitis

Symptomer:

- Ingen synlig hævelse, kun forandret mælk, forhøjet cellletal, klatter i mælken eller forhøjet CMT-værdi.

Behandling:

Behandling i laktation er ofte uden økonomisk gevinst. Afvent evt. goldning med antibiotika.

Hvis der behandles:

- Behandling bør ske på baggrund af bakteriefund
- I kroppen: penicillin i 1-3 dage
- I patten: penicillin i 3-5 dage.

Moderat mastitis

Symptomer:

- Tydelig hævelse og ømhed i yveret
- Forandret mælk. Koen har måske smerter og feber.

Behandling:

- I kroppen: evt. smertebehandling og penicillin i 1-3 dage
- I patten: penicillin i 3-5 dage.

Alvorlig mastitis

Symptomer:

- Koen er syg, kold på kryds, der er evt. lammelse
- Ophørt ædelyst og stærkt reduceret ydelse
- I begyndelsen ofte uden hævelse i yveret
- Efter 12-24 timer, kraftig hævelse og gul, vandig væske
- Væsken kan blive blodig og med luft.

Behandling:

- Tilkald dyrlæge
- Direkte i blodet: væske i form af 2 l koncentreret saltvand samt calcium og smertebehandling
- I vommen: væske (vand + elektrolytter) – gerne 20-40 l ved pumpning
- I kroppen: antibiotika: sulfa / TMP, Amoxicillin eller Tetracyklin
- Ved mistanke om Klebsiella: Cefalosporin, 3. eller 4. generation
- I patten: Cefalosporin, 3. eller 4. generation.

Genbehandling efter bakteriefund:

- Coli under 140 CFU/cm²: ingen antibiotika
- Coli over 140 CFU/cm² eller ved Klebsiella gives antibiotika som ovenfor.

Optimal brug af antibiotika

Børlidelser

Tilbageholdt efterbyrd

Symptomer:

- Efterbyrden er ikke afgang efter mere end 12 timer.

Behandling:

- Hvis efterbyrden er uden forandret farve og lugt:
 - Efterbyrden afklippes ved skedeåbningen
- Ved forandret farve, lugt og påvirket ko:
 - i kroppen: sulfa / TMP, Amoxicillin i 2-3 dage
 - evt. dyrlæge til ilægning af børstave.

Børbetændelse

Symptomer:

- Let forandret flåd og lugt 2-14 dage efter kælvning.

Behandling:

- Dato noteres, og koen behandles med prostaglandin ved dyrlægebesøg 25-40 dage efter kælvning
- Ved påvirket almenbefindende:
 - I kroppen: sulfa / TMP, Amoxicillin i 2-3 dage.

Symptomer:

- Stærkt forandret flåd og lugt 2-14 dage efter kælvning.

Behandling:

- Antibiotika som ovenfor samt evt. smertebehandling.

Symptomer:

- Flåd senere end 14 dage efter kælvning.

Behandling:

Dato noteres, og koen behandles med prostaglandin ved dyrlægebesøg 25-40 dage efter kælvning, eller senere, hvis flåddet først opdages senere.

Udrivninger / skededifteri

Symptomer:

- Kraftige revner i skede efter kælvning – især ved kviekælvning
- Ved difteri er der sket bakterieinfektion.

Behandling:

- Ved lette udrivninger: sårdesinfektion
- Ved skededifteri: behandling i kroppen med penicillin 2-3 dage.

Optimal brug af antibiotika

Klovlidelser

Digital Dermatitis (DD)

Symptomer:

- Ofte meget ømme sår i huden omkring klovene
- DD i klovspalten ses ofte først, når benet tages op, og området vaskes
- Ingen særlig hævelse af området mellem biklovene og klovene, men ofte kraftig ømhed.

Behandling:

- Kloven vaskes, og klovene beskæres. Dødt horn og udvækster i balleregionen skæres rene
- Der anlægges salisylsyreforbinding i 2-3 dage
- Ved fortsat forandring gentages salisylsyreforbinding i 2-3 dage
- Området kan evt. efterbehandles med Tetracyklin-spray.

Klovbrandbyld

Symptomer:

- Pludselig opstået inden for 1 døgn
- Symmetrisk hævelse i kronranden. Også symmetrisk hævelse set bagfra. Kraftig ømhed – ofte er koen helt springhalt.

Behandling:

- I kroppen: penicillin 1-3 dage samt evt. smertestillende behandling.

Såleknusning

Symptomer:

- Længerevarende halthed. Set bagfra er der ikke symmetrisk hævelse. Altså typisk kun hævelse i ballen over den berørte klov.

Behandling:

- Klovbeskæring. Udrensning af området med såleknusning. Sko på den raske klov, så området aflastes for tryk
- Ved såleknusninger, der strækker sig fra kant til kant på sålen, anlægges forbinding i 4-5 dage
- Brug aldrig lokal Tetracyklin-spray på blottet læderhud.

Dansk Landbrugsrådgivning | Landscentret

Dansk Kvæg | Sundhed og Råvarekvalitet

Tekst: Jørgen Katholm

Redaktion: Kirsten Marstal

Grafik: Inger Camilla Fabricius

Fotos: Jens Tønnesen, DLM og Dansk Kvæg

Oktober 2009

